

Фінансово-економічне обґрунтування необхідності збільшення бюджетних видатків для Національної академії наук України на 2016 рік у зв'язку з забезпеченням робіт на 2016-2020 рр. щодо продовження термінів експлуатації енергоблоків атомних електростанцій

Фінансово-економічні розрахунки проводились згідно Методики, затвердженої Наказом Міністерства фінансів України від 21 березня 2008р. №428 (далі за текстом – Методика).

Згідно п.3 Методики проведена вартісна оцінка прямого та опосередкованого впливу на доходи та витрати Державного бюджету України в зв'язку з вирішенням питання щодо продовження термінів експлуатації атомних блоків.

Згідно п.5 Методики визначено, що базовими показниками, які необхідні для фінансово-економічному розрахунку будуть:

- доходи Загального фонду Державного бюджету України від єдиного соціального внеску (код доходів Загального фонду Державного бюджету України – код 11010000).
- доходи Загального фонду Державного бюджету України від податку на доходи фізичних осіб (код доходів Загального фонду Державного бюджету України – код 1010000).
- доходи Загального фонду Державного бюджету України від податку на прибуток підприємств (код доходів Загального фонду Державного бюджету України – код 11020000).
- доходи Загального фонду Державного бюджету України від податку на додану вартість (код доходів Загального фонду Державного бюджету України – код 14010100).
- витрати Загального фонду Державного бюджету України на продовження державної-цільової програми (код видатків Загального фонду Державного бюджету України –6541030).

Для розрахунків використовувалась інформація із офіційних джерел та нормативно-правових актів України, серед якої:

Частина витрат (50%), які не є базою для податкового кредиту складається питомої ваги заробітної плати (40%) та рентабельності (10%).

Ставки податку на прибуток підприємств, податку на додану вартість на 2016-2020рр. дорівнюють ставкам передбаченим проектом Податкового кодексу України, а саме: Єдиний соціальний внесок – 20%, податок на доход фізичних осіб – 20%, податок на прибуток підприємств – 20%, податок на додану вартість – 20%).

Тариф для ДП «НАЕК «Енергоатом» з 01.04.2015р. встановлений Постановою НКРЕ № 979 від 31.03.2015р. та складає 0,50652грн. з ПДВ.

Один з основних напрямків робіт НАН України - це роботи з наукового обґрунтування, розробки та створення сучасних методів діагностики технічного стану, оцінки ресурсу роботи основного обладнання і трубопроводів АЕС з метою подовження строку їх експлуатації.

Без участі НАН України проведення таких робіт є неможливим.

В Додатках Е1-Е6 наведені детальні розрахунки доходів та видатків Державного бюджету України при проведенні робіт з подовження строку експлуатації енергоблоків АЕС згідно з вимогами п.5,6,7 Методики.

В Додатку Е1 наведені дані про обсяги виробленої електричної енергії, як кожним блоком АЕС за період 2016-2020рр. так і кумулятивні дані всіма блоками АЕС, які можуть бути виведені з експлуатації в 2016-2020рр. щодо виробленої електричної енергії по роках в 2016-2020рр.

На підставі розрахунків, які наведені в Додатку Е2 **кумулятивні надходження від єдиного соціального внеску до Загального фонду Державного бюджету України за 2016-2020рр. дорівнюють 1 млрд. 930 млн. 112 тис. грн.**

На підставі розрахунків, які наведені в Додатку Е3 **кумулятивні надходження від сплати податку на доходи фізичних осіб до Загального фонду Державного бюджету України за 2016-2020рр. дорівнюють 1 млрд. 930 млн. 112 тис. грн.**

На підставі розрахунків, які наведені в Додатку Е4 **кумулятивні надходження від податку на прибуток підприємств до загального фонду Державного бюджету України за 2016-2020рр. дорівнюють 482 млн. 528 тис. грн.**

На підставі розрахунків, які наведені в Додатку Е5 **кумулятивні надходження від податку на додану вартість до загального фонду Державного бюджету України за 2016-2020рр. дорівнюють 2 млрд. 010 млн. 534 тис. грн.**

На підставі розрахунків, які наведені в Додатку Е6 можна зробити висновок, що додаткові надходження до Державного бюджету протягом 2016-2020рр. при подовженні строку експлуатації енергоблоків АЕС в 2016-2020 рр.

становитимуть **6 млрд. 353 млн. 287 тис. грн.** (якщо припустити, що тариф для АЕС буде збільшуватися на 10% щорічно протягом 2016-2020р.р., підстава для припущення - тариф для ДП «НАЕК «Енергоатом» збільшився в 2015 р. на 31,5% по відношенню до 2014р.).

Опосередкований вплив на доходи та витрати Державного бюджету України.

Сьогодні в Україні функціонують **15 атомних блоків, 6 з яких потрібно вивести з експлуатації в період 2016-2020рр. (Додаток 7)**

15 атомних блоків виробляють приблизно 50% всієї електричної енергії України та мають встановлену потужність 13835 МВт.

Відповідно до додатку Е1 за 2016-2020рр. сумарна встановлена потужність блоків, що виводяться з експлуатації становитиме 5597МВт (991166402 млн. Вт*г при КВВП від 0,5 до 0,8 в залежності від АЕС), що дорівнює 40% від загальної встановленої потужності всіх АЕС в 2015р.

Враховуючи те, що АЕС майже на 50% задовольняють потреби в електричній енергії України, зниження встановленої потужності українських АЕС на 40% може бути критичним для України. Сьогодні реально жодне альтернативне джерело не може дати таких потужностей.

Враховуючи вищевикладене та загальну економічну ситуацію в Україні та російську агресію можна зробити висновок про те, що вивід блоків з експлуатації може призвести до таких негативних наслідків, як:

1. **Критичне зниження енергонезалежності України**, дефіцит електроенергії Україна буде компенсувати або закупкою електроенергії у держави-агресора - Росії, або генерацією електроенергією на ТЕЦ, які працюють на вугіллі, а враховуючи російській фактор нестабільності на Донбасі, вугілля потрібно закупати, наприклад, в ПАР, що може призвести до збільшення собівартості та нестачі української електроенергії враховуючи валютні та логістичні ризики.
2. Фінансові проблеми АЕС на яких виводяться з експлуатації блоки, а саме зменшення генерації електричної енергії для продажу призведе до **зниження грошових потоків від продажу електричної енергії на оптовому ринку щонайменше на 138 млрд. грн. в 2016-2020рр.**, що призведе до збільшення собівартості електричної енергії, тому що постійні витрати будуть розподілятися на меншу кількість електричної енергії. Зменшення вироблення

електричної енергії призведе до звільнення обслуговуючого персоналу та інших працівників, які задіяні в експлуатації блоків.

3. Суттєве зменшення на 40% генерації АЕС електричної енергії для внутрішніх потреб України призведе до зменшення пропозиції електричної енергії, що може призвести до **збільшення тарифу** на електричну енергію. Збільшення тарифу на електричну енергію може викликати негативний довгостроковий імпульс для економіки України, одним з наслідків якого буде інфляція витрат з мультиплікаторним ефектом. Оскільки витрати на оплату електричної енергії мають велику питому вагу в структурі собівартості на виробничих та переробних підприємствах України. Також цей **негативний мультиплікаторний ефект** може негативно вплинути на **експортно-орієнтовані галузі** (металургія, хімічна промисловість тощо), а саме збільшення витрат у внутрішніх цінах на їх продукцію може негативно вплинути на **конкурентоспроможність** цих підприємств **на світових ринках**.
4. Зменшення пропозиції електричної енергії обмежить можливості підприємств, щодо виробництва товарів та послуг, як наслідок в короткостроковому періоді, буде зниження обсягів виробництва, **зменшенням рівня зайнятості**, зменшенням реальних доходів, а в довгостроковому періоді із-за обмеженості ресурсів (електричної енергії) буде подвійний **негативний макроекономічний ефект-зниження обсягів виробництва та збільшення рівня цін**.
5. Зменшення доходів установ та організацій, які приймають участь в програмі продовження термінів експлуатації ядерних реакторів, як наслідок зменшення рівня соціальної захищеності працівників цих установ, а саме питома вага заробітної плати складає приблизно 40% від загальної суми, яка виділялась цим установам та організаціям. Загалом, якщо припустити, що всього в період 2016-2020рр. з Державного бюджету України буде асигновано 5 млрд.грн., та враховуючи, що гранична схильність до споживання=0,8, гранична схильність до зберігання=0,2 позитивні імпульси для економіки на макрорівні будуть наступні:
 - загалом від мультиплікатора інвестицій: **загальний приріст "індуційованих" інвестицій складе 25млрд. грн.** (5 млрд.грн.*1/0,2), а саме:
 - від мультиплікатора попиту: збільшення споживчих витрат складе 20 млрд. грн. (5 млрд.грн. / (1-0,8)*0,8).
 - від мультиплікатора зберігання: збільшення заощаджень складе 5 млрд.грн (5 млрд.грн.)/(1-0,8)*0,2).

6. Зменшення доходів суміжних підприємств (Укренерго, Обленерго), які транспортують електричну енергію від АЕС до Споживачів. Зменшення грошових потоків для ДП "НЕК Укренерго" протягом 2016-2020рр. складає близько 5,439 млрд. грн. при середньорічному тарифі 2015р. на передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами, включаючи плату за централізоване диспетчерське управління об'єднаною енергосистемою України, на рівні 5,4876 коп./кВт·год. Загалом зменшення грошових потоків від зниження генерації електричної енергії АЕС на оптовому ринку електроенергетики складе щонайменше близько **138 млрд. грн.** з урахуванням прогнозованої оптової ціни на грудень 2015 р. в розмірі 1160,41грн. за 1МВт*год (без ПДВ).
7. Буде довгостроковий негативний імпульс з боку пропозиції для економіки України, як наслідок, крива довгострокової пропозиції зміститься ліворуч, що буде мати негативний макроекономічний ефект для України у вигляді зменшення обсягів виробництва, збільшення рівня цін, падіння зайнятості та реальної зарплати.

За умови забезпечення НАН України необхідним фінансуванням щорічне збільшення державних видатків (автономних інвестицій) призведе до збільшення споживчих видатків, враховуючи те, що мультиплікатор державних видатків дорівнює 0,8, державні видатки (автономні інвестиції) в 5 млрд. грн. згенерують "індуційовані" інвестиції в економіці в розмірі 25 млрд.грн. Таке збільшення "індуційованих" інвестицій буде сприяти розвитку виробництва тих галузей в які будуть направлені ці інвестиції, а саме виникне потреби в грошовому, виробничому, людському капіталі для задоволення збільшеного споживчого попиту, як наслідок, збільшення споживчого попиту, в короткостроковому періоді призведе до інфляції попиту, але в довгостроковому періоді призведе до збалансованості рівня цін, росту інвестицій, збільшення зайнятості та збільшення об'ємів виробництва.

Забезпечення фінансування робіт НАН України відповідно до бюджетного запиту з подовження строку експлуатації енергоблоків АЕС призведе до:

Забезпечення грошових потоків від продажу електричної енергії на оптовому ринку щонайменше на 138 млрд. грн. в 2016-2020рр.

Завдяки роботам, що будуть проведені в 2016-2020рр., автономні кумулятивні надходження до Державного бюджету за рахунок сплати податків та єдиного соціального внеску складуть 6 млрд. 353 млн. 287 тис. грн., або в середньому 1 млрд. 270 млн. 657тис. грн. на рік.

Зниження залежності української енергетики від поставок електроенергії та вугілля з Росії та вугілля з Донбасу.

Сталого функціонування енергосистеми України в періоди пікового навантаження (особливо в зимовий період).

Відтермінування будівництва нових блоків АЕС, вартість яких оцінюється у 4-7 млрд. доларів за один новий блок (а 4 млрд. доларів становить близько 100 млрд. грн.), що дорівнює видаткам на оборону в бюджеті 2016р.

Тобто, відтермінування необхідності державних витрат в обсягах щонайменше 600 млрд. грн.(!) на будівництво 6 нових блоків! При тому, що для своєчасного продовження терміну експлуатації 6 атомних блоків необхідно залучити лише 5 млрд. грн. інвестицій!

Сукупним макроекономічним ефектом для економіки України буде запобігання довгостроковому негативному імпульсу з боку пропозиції, приріст інвестицій, збільшення рівня зайнятості та збільшення об'ємів виробництва та як наслідок збільшення ВВП України.

Соціальним ефектом прийняття проекту постанови буде збереження робочих місць, підвищення реальних доходів працівників, фінансова стабільність всіх енергетичних підприємств України.